

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דיני חוזים - 62301

תאריך עדכון אחרון 13-04-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 6

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אפי צמח

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: efi.zemach@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס הוא מבוא לדיני החוזים בישראל, יסודותיהם ועקרונותיהם. במסגרתו ידונו סוגיות תיאורטיות ומעשיות בתחום דיני החוזים. בין היתר נעסוק בנושאים הבאים א. מבוא לדיני החוזים. ב. כריתת החוזה (תהליך כריתת החוזה, מבחני כריתת החוזה וכשרות משפטית). ג. החובה לנהל מו"מ בתום לב והסעדים בגין הפרת חובה זו. ד. פגמים בכריתת החוזה (טעות, הטעיה, כפייה ועושק, וכן נושאים קרובים כגון חוזה למראית עין והדוקטרינה "לא נעשה דבר"). ה. תוכן החוזה (חוזים אחידים ותניות פטור, פרשנות, דרישת תום הלב בקיום החוזה והסעדים בגין הפרת חובה זו, הקשר בין חיובי הצדדים, חוזה על תנאי, חוזה פסול, חופש החוזים. ו. תרופות בשל הפרת חוזה (מבוא לתרופות, אכיפה, ביטול והשבה, פיצויים בגין הפרת חוזה, התעשרות מהפרת החוזה, פיצויים עונשיים בדיני חוזים, סיכול, אשם תורם בדיני חוזים והפרה צפויה).

מטרות הקורס:

הקורס נועד להעניק לסטודנטים ידע, הבנה ויכולת ניתוח ביחס לעקרונות דיני החוזים באמצעות דיון בסוגיות המרכזיות בתחום דיני החוזים כגון: תהליך כריתת החוזה, מצבים של פגמים בכריתת החוזה, התמודדות עם תניות לא לגיטימיות, תהליך פרשנות החוזה, היחס בין החיובים השונים של שני הצדדים, התמודדות עם הפרה של החוזה, לרבות מצבת הסעדים העומדים לרשותו של הנפגע, וכן טיעונים שעשויים להיות לעזר למפר כגון מצבי סיכול ואשם תורם של הנפגע. כל זאת תוך בחינת הפסיקה, החקיקה, הספרות והשינויים המוצעים בהצעת חוק דיני ממונות, בנושאים שונים הנוגעים לדיני החוזים, וכן מגמות ותהליכים העוברים על המשפט הישראלי בכלל ועל דיני החוזים בפרט, תוך השוואה לשיטות משפט זרות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

עם השלמת הקורס בהצלחה הסטודנטים יכירו את עקרונות דיני החוזים, יידעו לבחון את מבחני כריתת החוזה, לאתר מצבים של פגמים בכריתת חוזה, להתמודד עם תניות לא לגיטימיות, להשתמש בכלים לפרשנות חוזה, לבחור את הסעד המתאים למקרה הספציפי במקרים של הפרת החוזה. לסטודנטים יוקנו כלים לניתוח החוזה והתמודדות עם בעיות שונות בכל שלבי החוזה, משלב המו"מ, דרך קיום החוזה, וכלה בהתמודדות עם הפרת החוזה. לסטודנטים יוקנו כלים לבחינה וחשיבה ביקורתית ביחס לסוגיות השונות בדיני החוזים.

דרישות נוכחות (%) :

נדרשת נוכחות מלאה

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

א. מבוא לדיני החוזים:

-
1. מקורות דיני החוזים בישראל.
 2. האסכולות השונות ביחס לדיני החוזים.
 3. מיקומם של דיני החוזים במסגרת דיני החיובים.
 4. היחס בין דיני החוזים הכלליים לבין דיני החוזים המיוחדים.
 - ב. כריתת החוזה:
 1. תהליך כריתת החוזה:
 - א. ההצעה.
 - ב. הקיבול.
 2. מבחני כריתת החוזה:
 - א. כוונה ליצור יחסים משפטיים.
 - ב. גמירת דעת.
 - ג. מסוימות והשלמת פרטים.
 - ד. דרישת הכתב.
 3. כשרות משפטית.
 - ג. החובה לנהל מו"מ בתום לב.
 - ד. פגמים בכריתת החוזה:
 1. טעות.
 2. הטעיה.
 3. כפיה.
 4. עושק.
 5. לא נעשה דבר.
 6. חוזה למראית עין.
 7. סעדים.
 - ה. תוכן החוזה:
 1. חוזים אחידים ותניות פטור.
 2. פרשנות.
 3. תום הלב בקיום החוזה.
 4. שערך סכומים בתקופה החוזית.
 5. הקשר בין חיובי הצדדים.
 6. חוזה על תנאי.
 7. חוזה פסול וחופש החוזים.
 - ו. תרופות בשל הפרת חוזה:
 1. מבוא לתרופות.
 2. אכיפה.
 3. ביטול והשבה.
 4. פיצויים בגין הפרת חוזה.
 5. התעשרות מהפרת החוזה.
 6. פיצויים עונשיים בדיני חוזים.
 7. סיכול.
 8. אשם תורם בדיני חוזים.
 9. הפרה צפויה.

חומר חובה לקריאה:

הערה: החומר המחייב לבחינה הוא רק החומר שיילמד בהרצאה ובתרגיל, לרבות חקיקה, פסיקה,

ספרות והצעת חוק דיני ממונות (הצעת הקודקס), המקורות שאליהם תופנו באופן ספציפי לצורך קריאתם לשיעור הבא וכן המקורות שאליהם תופנו בעבודות.

ספרי עזר וביבליוגרפיה כללית:

1. דניאל פרידמן, נילי כהן, חוזים, (חלק א' תשנ"א, חלק ב' תשנ"ג, חלק ג' תשס"ד, חלק ד' תשע"א).
2. גבריאלה שלו, דיני חוזים-החלק הכללי: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (מהדורה שלישית, תשס"ה).
3. גבריאלה שלו ויהודה אדר, דיני חוזים-התרופות: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (תשס"ט).
4. איל זמיר, פירוש והשלמה של חוזים (תשנ"ו).
5. אריאל פורת, הגנת אשם תורם בדיני חוזים (תשנ"ז).
6. ד' קציר, תרופות של הפרת חוזה, (חלקים א' ב', תשנ"א).
7. מ' דויטש, פרשנות הקודקס האזרחי כרך א' (תשס"ה).
8. מיגל דויטש, ביטול חוזה בעקבות הפרתו (תשנ"ג).
9. דיני חייבים - חלק כללי (ד' פרידמן עורך, תשנ"ד).
10. י' אנגלרד, חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, (מהדורה שנייה, תשנ"ה).
11. סדרת הספרים פירוש לחוקי החוזים בעריכת ג' טדסקי.
12. G. H. Treitel, The Law of Contract (London, 13th ed., 2011).
13. E. A. Farnsworth, Contracts (N.Y., 4th ed., 2004).
14. הצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011. הצעת החוק ודברי ההסבר התפרסמו באתר www.justice.gov.il

א. מבוא לדיני החוזים:

1. מיקום דיני החוזים על פני מפת המשפט.
 2. המקורות ההיסטוריים של דיני החוזים בישראל.
 3. התיאוריות והזרמים השונים בדיני החוזים.
 4. מיקומם של דיני החוזים במסגרת דיני החייבים.
 5. היחס בין דיני החוזים הכלליים לבין דיני החוזים המיוחדים.
- ספרות:
1. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469 (תשע"א).
 2. דניאל פרידמן, ונילי כהן, חוזים, (חלק א' תשנ"א) 10 - 139.
 3. מיגל דויטש, דיני חוזים מיוחדים (כרך א' - מכר, קבלנות והבטחת השקעות של רוכשי דירות, תשס"ט) 24 - 28.

ב. כריתת החוזה:

1. תהליך כריתת החוזה - ההצעה והקיבול:
חקיקה:
1. סעיפים 1 - 11, 60 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.

פסיקה:

1. ע"א 374/64, רוזנר נ' מגן דוד אדום, פ"ד יח (4) 640.
2. ע"א 158/77 רבינאי נ' מן שקד בע"מ (בפירוק), פ"ד לג (2) 281.
3. ע"א 470/76 נג'ם נ' דאוד, פ"ד ל"ג (1) 169.

4. ע"א 290/80 ש.ג.מ. חניונים בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לז (2) 633.
5. ע"א 379/82 נה עם נ' יעקובסון, פ"ד לח (1) 740.
6. ע"א 6025/92 צמיתות 81 בע"מ נ' חרושת חימר, פ"ד נ' (1) 826.
7. ע"א 7824/95 תשובה נ' בר נתן, פ"ד נה (1) 289.
8. ת"א 1740/08, אביעד סרן ניהול נ' בזק בינלאומי (טרם פורסם).
9. ע"א 10859/07, חברה קדישא גחש"א נ' לוי (22.1.12).

ספרות:

1. א' רוזן "קיבול תוך שינוי כדחיית ההצעה, הערה לסעיף 11 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג - 1973" עיוני משפט י"ד (1989) 135.

2. מבחני כריתת החוזה:

א. כוונה ליצור יחסים משפטיים:

חקיקה:

1. סעיפים 32, 33 לחוק החוזים (חלק כללי).

פסיקה:

1. ע"א 3833/93 לוי'ן נ' לוי'ן, פ"ד מח (2) 862.
2. ע"א 338/65 מדינת ישראל נ' קרסניאנסקי, פ"ד כ (2) 281.
3. ע"א 319/65, אלבלדה נ' האוניברסיטה העברית, פ"ד כ (1) 206.
4. ע"א 667/89, אוניברסיטת תל-אביב נ' שני, פ"ד מו (3) 316.
5. בג"צ 571/89, מוסקוביץ נ' מועצת השמאים, פ"ד מד (2) 236.
6. בג"צ 669/86, רובין נ' ברגר, פ"ד מא (1) 73.
7. ע"א 5258/98, פלונית נ' פלוני, פ"ד נח (6) 209.
8. ע"א 5587/93, נחמני נ' נחמני, פ"ד מט (1) 485.
9. דנ"א 2401/95, נחמני נ' נחמני, פ"ד נ (4) 661.

ספרות:

1. ג' שלו "הסכמים ג'נטלמניים (שם זמני) משפטים לב (תשס"ב) 3.
2. א' פורת "שיקולי צדק בין הצדדים לחוזה ושיקולים של הכוונת התנהגויות בדיני החוזים של ישראל" עיוני משפט כב (תש"ס) 647, 657 - 667.

ב. גמירת דעת, מסוימות, השלמת פרטים וזיכרון דברים:

חקיקה:

1. סעיפים 2, 5, 25 - 26, 40 - 42, 44 - 47 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.

פסיקה:

1. ע"א 615/72, גלנר נ' התיאטרון העירוני חיפה, פ"ד כח (1) 81.
2. ע"א 158/77, רבינאי נ' חברת מן שקד, פ"ד לג (2) 281.
3. ע"א 440/75, זנדבנק נ' דנציגר, פ"ד לו (2) 260.
4. ע"א 475/87, אהרונוב נ' אהרונוב, פ"ד מג (3) 165.
5. ע"א 1049/94, דור אנרגיה נ' חמדן, פ"ד נ (5) 820.
6. ע"א 1932/90, פרץ בוני הנגב נ' בוחבוט, פ"ד מז (1) 357.
7. ע"א 3601/96, בראשי נ' עזבון המנוח בראשי ז"ל, פ"ד נב (2) 582.
8. ע"א 5692/90, עברון נ' לופט, פ"ד מ"ו (5) 380.
9. ע"א 692/86, בוטקובסקי נ' גת, פ"ד מד (1) 57.
10. ע"א 392/80, קידר נ' אתרים, פ"ד לו (2) 162.
11. ע"א 2821/90, שומרוני נ' רוזנבלום, פ"ד מ"ז (1) 201.

12. ע"א 3102/95, יגאל כהן נ' שמואל כהן, פ"ד מ"ט (5) 739.
13. ע"א 5511/06 אמינוף נ' א. לוי השקעות ובנין בע"מ (10.12.08).
14. ע"א 3380/97, תמגר נ' גושן, פ"ד נב (4) 673.
15. ע"א 1734/96, עודד כהן נ' זאב וגאולה כהן, תקדין עליון 98 (2) 716.
16. ע"א 651/72 פסטרנק נ' חברת יוסף לוי פתח-תקוה פ"ד כח (1) 617.
17. ע"א 153/74 אברהם נ' חבזה פ"ד כט (1) 737.
18. רע"א 4976/00, בית הפסנתר נ' מור, פ"ד נו (1) 577.
19. ע"א 5332/03, רמות ארזים נ' שירן, פ"ד נט (1) 931.
20. ע"א 7193/08, עדני נ' דוד, (ניתן ביום 18.7.10).
21. ע"א 10859/07, חברה קדישא גחש"א נ' לוי (22.1.12).
22. ע"א 9247/10 רוזנברג נ' סבן (24.7.2013).
23. ע"א 9255/11 דניאל נ' ברלינסקי ((11.8.2013).
24. ע"א 9073/07 מדינת ישראל - משרד הבינוי והשיכון נ' אפרופים שיכון ויזום ((3.5.2012).
ספרות:
1. מ' דויטש "על מסויימות החוזה העסקי" עיוני משפט טז (תשנ"א) 333.

ג. דרישת הכתב:

חקיקה:

1. סעיף 23 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. סעיף 8 לחוק המקרקעין, תשכ"ט - 1969.
3. סעיף 5 (א) לחוק המתנה, תשכ"ח - 1968.
4. סעיף 80 לחוק הפרוצדורה האזרחית העותומני.

פסיקה:

1. ע"א 726/71, גרוסמן נ' בידרמן, פ"ד כו (2) 781.
2. ע"א 649/73, קפולסקי נ' גני גולן, פ"ד כח (2) 291.
3. ע"א 158/77, רבינאי נ' חברת מן שקד, פ"ד לג (2) 281.
4. ע"א 235/75, קאדרי נ' מסדר האחיות צ'רלס, פ"ד ל (1) 800.
5. ע"א 579/83, זונשטיין נ' אחים גבסו, פ"ד מב (2) 278.
6. ע"א 692/86, בוטקובסקי נ' גת, פ"ד מד (1) 57.
7. ע"א 986/93, קלמר נ' גיא, פ"ד נ (1) 185.
8. ע"א 8144/00, עלריג נכסים (1987) נ' ברנדר, פ"ד נז (1) 158.
9. ע"א 2143/00, ליון נ' שולר, פ"ד נז (3) 193.
10. ע"א 8320/09 אלחדד נ' שמיר מרדכי, תק-על 2011(1), 4277.
11. ע"א 8234/09 לילי שם טוב נ' כדורי פרץ, תק-על 2011(1), 3523.

3. כשרות משפטית:

חקיקה:

1. סעיפים: 10-1, 14, 18-21, 80 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב - 1962.

פסיקה:

1. בג"צ 709/79, כהן נ' שר הבטחון, פ"ד לד (2) 465.
2. ע"א 112/79, שרף נ' אבער, פ"ד לד (3) 178.
3. ת"א (חי') 675/65, מלכה נ' חלב, פ"מ נח 345.

ג. החובה לנהל מו"מ בתום לב:

חקיקה:

1. סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.

פסיקה:

1. ע"א 800/75, קוט נ' ארגון הדירים, פ"ד ל"א (3) 813.
2. ע"א 838/75, ספקטור נ' צרפתי, פ"ד לב (1) 231.
3. ע"א 892/80, שכון עובדים נ' זפניק, פ"ד לז (1) 579.
4. ד"נ 7/81, פנידר נ' קסטרו, פ"ד לז (4) 673.
5. ע"א 579/83, זונגשטיין נ' גבסו, פ"ד מב (2) 278.
6. ד"נ 22/82, בית יולס נ' רביב, פ"ד מג (1) 441.
7. ע"א 4839/92, גנז נ' כץ, פ"ד מח (4) 749.
8. ע"א 286/93, קלמר נ' גיא, פ"ד נ (1) 185.
9. ע"א 4850/96, קל בנין בע"מ נ' ע.ר.מ. בע"מ, פ"ד נב (5) 562.
10. ע"א 6370/00, קל בנין בע"מ נ' ע.ר.מ. בע"מ, פ"ד נו (3) 289.
11. ע"א 2071/99, פנטי נ' יצהרי, פ"ד נה (5) 721.
12. ע"א 8234/09, לילי שם טוב נ' כדורי פרץ, תק-על 2011(1), 3523.
13. ע"א 8144/00, עלריג נכסים (1987) בע"מ נ' ברנדר, פ"ד נו (1) 158.
14. ע"א 2143/00, לוין נ' שולר, פ"ד נו (3) 193.
15. א' (ת"א) 3249/98, מ.ט.אור אנטרפרייזס בע"מ נ' קופ"ח, (ניתן ביום 25.5.05).
16. ע"א 5888/08 אלרומלי נ' החברה הכלכלית לפיתוח (3.2.11).

ד. פגמים בכריתת החוזה:

1. טעות:

חקיקה:

1. סעי' 14 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.

הצעת חוק

1. סעי' 111 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ת"א 6233/04, ציקבאשווילי נ' תפארת שלמה, (ניתן ביום 15.8.05).
 2. ע"א 273/78, גרוסמן נ' כספי, פ"ד ל"ג (3) 300.
 3. ע"א 488/83, צנעני נ' אגמון, פ"ד לח (4) 141.
 4. בג"צ 221/86, כנפי נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מ"א (1) 469.
 5. ע"א 2444/90, ארואסטי נ' קאשי, פ"ד מח (2) 513.
 6. ע"א 406/82, נחמני נ' גלאור, פ"ד מ"א (1) 495.
 7. ע"א 130/50, עמל נ' שינדלר, פ"ד ו 710.
 8. דנ"א 2568/97, כנען נ' ממשלת ארצות הברית, פ"ד נו (2) 632 (פס' 1-23, 36-37, לפסה"ד של השופט אור ופסה"ד של הנשיא ברק).
 9. ע"א 8972/00, שלזינגר נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נו (4) 817.
- ספרות:
1. ד' פרידמן "הסיכון החוזי וטעות והטעיה בכדאיות" עיוני משפט, יד (תשמ"ט) 459.
 2. ג' טדסקי "טעות בכדאיות העסקה", משפטים י"ב (תשמ"ב) 329.
 3. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 495 (תשע"א).
 4. ד' קרצמר "פגמים ביצירת החוזה: טעות והטעיה" קובץ הרצאות בימי עיון לשופטים (תשל"ה) בע' 107.
2. הטעיה:
- חקיקה:

1. סעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.
פסיקה:
1. ע"א 838/75, ספקטור נ' צרפתי, פ"ד לב (1) 231.
2. ע"א 338/85, שפיגלמן נ' צ'פניק, פ"ד מ"א (4) 421.
3. ע"א 373/80, וופנה נ' אוגש, פ"ד ל"ו (2) 215.
4. ע"א 1853/96, דשנים אורגניים נ' איגוד ערים דן, תק-על 97 (3) 297.
5. ע"א 760/77, בן עמי נ' בל"ל, פ"ד ל"ג (3) 567.
6. ע"א 44/66, לקי דרייב בע"מ נ' הרץ, פ"ד כ"א (1) 576.
7. ע"א 494/74, חברת בית החשמונאים נ' אהרוני, פ"ד ל (2) 141.
8. ע"א 11/84, רבינוביץ נ' שלב קואפרטיב להובלה, פ"ד מ' (4) 533.
9. ת"א מאוחדים 969/96, פינגוין ספורט בע"מ נ' חברת יורם שולביץ, (טרם פורסם).
10. ת"א (ת"א) 686/97, חובב נ' משה בן מנחם, תקדין מחוזי 2002 (4) 729.
11. א' (ת"א) 1391/02, אלנר נ' חי, (טרם פורסם).
12. ע"א 5393/03 אברהם פרג' נ' מיטל, פ"ד נט ((5) 337.
13. ע"א 2469/06, סויסה נ' חברת זאגא, (14.8.08).
14. ע"א 7730/09, כהן נ' מבני גזית (2000) בע"מ, (6.6.11).
15. ע"א 8737/00 שלפרד נ' ז'אק פ"ד נו (4) 662.
15. ע"א 9528/07 Sansounimaille Foundation נ' פרי (16.11.11).
3. כפיה ועושק:
- חקיקה:
1. סעיפים 17 - 18 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.
2. סעיף 4 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.
3. סעיף 58 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- הצעת חוק
1. סע' 114 - 115 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.
- פסיקה:
1. ע"א 661/88, חיימוב נ' חמיד, פ"ד מ"ד (1) 75.
2. ע"א 8/88 שאול רחמים בע"מ נ' אקספומדיה בע"מ, פ"ד מג (4) 95.
3. ע"א 1569/93, מאיה נ' פנפורד, פ"ד מח (5) 705.
4. ע"א 784/81, שפיר נ' אפל, פ"ד לט (4) 149.
5. ע"א 719/78 איליט נ' אלקו, פ"ד ל"ד (4) 673.
6. ע"א 5493/95, דיור לעולה בע"מ נ' קרן, פ"ד נ (4) עמ' 509.
7. ע"א 7539/98, לוטם רהיטים נ' בנק דיסקונט, פ"ד נג (1) 721.
8. ע"א 1912/93, שחם נ' מנס, פ"ד נ"ב (1) 119.
9. ע"א 403/80, סאסי נ' קיקאון, פ"ד לו (1) 762.
10. ע"א 700/83, כהן נ' הרשקוביץ, פ"ד לט (4) 471.
11. ע"א 4839/92, גנז נ' כץ, מח (4) 749.
12. ע"א 5806/02, ארביב נ' קרני, פ"ד נח (5) 193.
13. ע"א 1757/03 בריק נ' חלבי, (טרם פורסם).
14. ת"א (חי') 537/75, שילה נ' קמחי, פס"מ תשל"ט (1) 119.
15. ע"א 226/87, זועבי נ' ניקולא, פ"ד מג (1) 714.
16. ע"א 6234/00, ש.א.פ. בע"מ נ' בל"ל, תק-על 2003 (3) 1542.
17. ע"א 3156/98 בן ישי נ' ויינגרטן, פ"ד נה (1) 939.
18. ע"א 8163/05, הדר חברה לביטוח בע"מ נ' פלונית, (טרם פורסם).
19. ת"א (ת"א) 686/97, חובב נ' בן מנחם, תק-מח 2002 (4) 729.
20. ע"א 2041/05, מחקשווילי נ' מיכקשווילי (ניתן ביום 19.11.07).

ספרות:

1. מ' דויטש, "החוזה הכפוי והחופש מהתקשרות בחוזה" עיוני משפט טז (1991) 35.

4. לא נעשה דבר (factum est non)

פסיקה:

1. ע"א 8163/05 הדר בע"מ נ' פלונית, תקדין-עליון 2007 (3) 1976.

2. ע"א 1548/96 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' לופו (פס' 11-13 לפסה"ד של השופט דורנר).

ספרות:

1. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 492 (תשע"א).

5. חוזה למראית עין:

חקיקה:

1. סע' 13 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.

פסיקה:

1. ע"א 630/78, ביטון נ' מזרחי, פ"ד ל"ג (2) 576.

2. ע"א 6295/95, בוחסירה נ' בוחסירה, פ"ד מ"ו (3) 158.

3. ע"א 1780/93, בנק מזרחי נ' אולציק, פ"ד נ (2) 41.

4. ע"א 4015/95, פ"ש י"ם נ' ברזני, פ"ד נ"ב (2) 269.

5. רע"א 2550/01, בירס נ' משכן, תקדין-עליון 2002 (3) 384.

6. ע"א 4305/10, אילן נ' לוי (ניתן ביום 9.5.12).

ספרות:

1. ג' טדסקי "חוזה למראית-עין ודבר פסלותו" משפטים ח' (1978) 507.

2. ד' פרידמן "אי חוקיות החוזה למראית עין" הפרקליט ל"ג (1980) 152.

6. סעדים:

חקיקה:

1. סע' 13 - 22 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973.

פסיקה:

1. ע"א 248/77 בנק הפועלים נ' גרבורג, פ"ד לב (1) 253.

2. ע"א 459/78, חברת בני פיפסקוביץ בע"מ נ' חברת אבני יצחק בע"מ, פ"ד לה (3) 169.

3. ע"א 842/79, נס נ' גולדה, פ"ד לו (1) 204.

4. דנ"א 10901/08, ביזמן נ' משכן בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ, (17.7.11).

ה. תוכן החוזה:

1. חוזים אחידים ותקיפת תניות פטור:

א. חוזים אחידים:

חקיקה:

1. חוק החוזים האחידים, תשמ"ג - 1982.

הצעת חוק

1. סע' 142 - 153 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 825/88, ארגון שחקני הכדורגל נ' ההתאחדות לכדורגל, פ"ד מה (5) 89.

2. ע"א 1795/93, קרן גמלאות של חברי אגד נ' יעקב, פ"ד נ"א (5) 433.

3. ע"א 449/85, היועץ המשפט לממשלה נ' גד, פ"ד מ"ג (1) 183.
4. ע"א 295/91, חברה קדישא נ' קסטנבאום, פ"ד מ"ו (2) 464.
5. ע"א 568/88, חברת בית יהונתן נ' היועמ"ש, פ"ד מ"ה (2) 385.
6. רע"א 1185/97, מנהלי עיזבון מילגרוס נ' משען, פ"ד נ"ב (4) 145.
7. א' 1184/03, ריבקין נ' אלגד בע"מ, (טרם פורסם, ניתן ביום 16.2.04).
8. ע"ש 195/97, היועמ"ש נ' בל"ל, (ניתן ביום 10.6.04).
9. ח"א (י-ם) 701/05 היועמ"ש נ' חברת מוסף המכרז של המדינה בע"מ (2007).
10. ע"א 6916/04 בנק לאומי נ' היועמ"ש, תק-על 2010(1), 9057 (2010).
11. ח"א 8002/02, המפקח על הבנקים נ' הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות (5.5.09).
12. ח"א 702/06, היועמ"ש נ' שיכון ופיתוח (6.12.11).

ספרות:

1. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 496 - 497 (תשע"א).

ב. תקיפת תניות פטור ותניות בלתי לגיטימיות:

חקיקה:

1. סעיפים 12, 17, 18, 25, 30, 39 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג - 1973.
2. סעיף 16 לחוק המכר, תשכ"ח - 1968.
3. סעיף 8 לחוק השכירות והשאלה, תשל"א - 1971.
4. סעיפים 2, 5, 7א' לחוק המכר (דירות) תשל"ג - 1973.
5. סעיף 7 לחוק האחריות למוצרים פגומים, תש"מ - 1980.
6. סעיף 3 (4) לחוק החוזים תרופות בשל הפרת חוזה, תשל"א - 1970.

הצעת חוק:

1. סע' 167, 201, 243 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 148/77, רוט נ' ישופה בע"מ, פ"ד ל"ג (1) 617.
2. ע"א 461/62, צים נ' מזיאר, פ"ד י"ז 1319.
3. ע"א 285/73, לגיל טרמפולין נ' נחמיאס, פ"ד כ"ט (1) 63.
4. ע"א 3388/12, נהרות משלחות רפטינג בע"מ נ' עזבון המנוח חרובי ז"ל (13.4.14).
5. ע"א 492/73, שפיזר נ' המועצה להסדר הימורים בספורט, פ"ד כ"ט (1) 22.
6. ע"א 467/04, יתח נ' מפעל הפיס, (טרם פורסם ניתן ביום 1.9.05).
7. רע"א 7642/97, שטרית נוסבאום, פ"ד נג (3) 516.
8. ת"א 7444/99, פלור נ' שיכון ופיתוח לישראל בע"מ (27.6.04).
9. ע"א 8068/11, עיני נ' שיפרים (11.2.14).
10. ע"א 3833/93, ליון נ' ליון, פ"ד מח (2) 862.

2. פרשנות:

חקיקה:

1. סעיפים 24 - 26, 39 - 42, 44 - 47 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. סעיף 5 - 6 לחוק המכר, תשכ"ח - 1968.
3. סעיפים 3 - 4 לחוק השכירות והשאלה, תשל"א - 1971.

הצעת חוק:

1. סע' 122 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 276/83, טרקטורים נ' אספלט, פ"ד ל"ח (4) 375.
2. ע"א 554/83, אתא נ' עזבון זולוטוב, פ"ד מ"א (1) 281.
3. ע"א 5795/90, ד"ר סקלי נ' דורען, פ"ד מ"ו (5) 811.

4. דנ"א 6226/92, דורען בע"מ נ' ד"ר סקלי, פ"ד מח (4) 483.
5. ע"א 4628/93, מ"י נ' אפרופים בע"מ, פ"ד מט (2) 265.
6. דנ"א 2045/05, ארגון מגדלי ירקות נ' מ"י, תק-על 2006 (2) 1681.
7. ע"א 5856/06, לוי נ' נורקייט בע"מ (12.12.07).
8. ע"א 5925/06, בלום נ' אנגלו סכסון, (13.2.08).
9. ע"א 8836/07 בלמורל השקעות בע"מ נ' כהן (2010).
11. רע"א 3961/10 המוסד לביטוח לאומי נ' סהר (26.2.12).
12. ע"א 3894/11 דלק נ' בן שלום (6.6.13).
13. ע"א 453/11 מ.ש. מוצרי אלומיניום בע"מ נ' אריה חברה לביטוח (21.8.13).
14. ע"א 2232/12 הפטריארכיה הלטינית בירושלים נ' פארווג'י (11.5.2014).
15. רע"א 1185/97, מנהלי עיזבון מילגרוס נ' משען פ"ד נ"ב (4) 145.
16. ע"א 779/89, שלו נ' סלע חברה לביטוח, פ"ד מח (1) 221.
17. ע"א 719/89, מחצבות חיפה נ' חנ-רון בע"מ, פ"ד מו (3) 312.
18. ע"א 391/80, לסרסון נ' שכון עובדים, פ"ד ל"ח (2) 237.13 ספרות:
1. שחר ליפשיץ ואלעד פינקלשטיין "מבט הרמניוטי על פרשנות חוזים" משפטים מג (תשע"ג) 55.
2. איל זמיר "עוד על פירוש והשלמה של חוזים" משפטים מג (תשע"ג) 5.
3. נילי כהן "הניסוח בעייתי, התכלית ברורה" עורך הדין 11, 102 (2011).
4. גבריאלה שלו, אפי צמח "דין פירוש החוזה – על מחלוקת פוסקים והסכמת הצדדים" קרית המשפט י' (תשע"ד) 1.
5. דניאל פרידמן "לפרשנות המונח "פרשנות" והערות לפסק דין אפרופים", המשפט ח' (תשס"ג) 483.
6. גבריאלה שלו "פרשנות החוזה - תורת ברק (על "פרשנות החוזה" מאת אהרן ברק)" המשפט ח' (תשס"ג) 675.
7. מנחם מאוטנר, "התערבות שיפוטית בתוכן החוזה ושאלת המשך התפתחותם של דיני החוזים של ישראל" עיוני משפט כט (תשס"ה) 17.
8. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 498 - 499 (תשע"א).
9. ישראל ציגנלאוב, "פרשנות לגיטימית או התערבות הפוגעת ביציבות המשפטית? גישת הפרשנות התכליתית על פרשת דרכים", הפרקליט נ' (תשס"ט) 263.
3. דרישת תום הלב בקיום החוזה:
חקיקה:
1. סעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. סעיף 6 לחוק המכר, תשכ"ח - 1968.
3. סעיף 4 לחוק השכירות והשאלה, תשל"א - 1971.
- פסיקה:
1. בג"צ 59/80, שירותי תחבורה ציבוריים באר-שבע בע"מ נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד ל"ה (1) 829.
2. ע"א 391/80, לסרסון נ' שכון עובדים, פ"ד ל"ח (2) 237.
3. ע"א 415/88, החברה הכלכלית לאילת בע"מ נ' ברטון בע"מ, פ"ד מג (4) 672.
4. ע"א 765/90, סב"ם שיטות בניה מתוחכמות בע"מ נ' רוקח, פ"ד מו (4) 20.
5. ע"א 3912/90, A.S. EXIMIN נ' טקסטיל בע"מ, פ"ד מז (4) 64.
6. ע"א 148/77, רוט נ' ישופה בע"מ, פ"ד ל"ג (1) 617.
7. ע"א 701/79, שוחט נ' לוביאניקר, פ"ד לו (2) 113.
8. ע"א 6328/97, רגב נ' משרד הביטחון, פ"ד נד (5) 506.

9. ת"א (י-ם) 3531/01, בן אבו חברה לבנין נ' מדינת ישראל, תק-מח 2002 (2) 20053.
 10. בג"צ 254/73, צרי נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד כח (1) 372.
 11. דב"ע נו/ 3-209, מפעלי תחנות בע"מ - ישראל יניב ואח', (טרם פורסם).
 12. ע"א 313/77, קוטליצקי נ' גיא, פ"ד לג (2) 707.
 13. ע"א 158/80, שלום נ' מוטה, פ"ד לו (4) 793.
 14. ע"א 409/78, גולן נ' פרקש, פ"ד לד (1) 813.
 15. ע"א 2825/97, אבו זייד נ' מקל, פ"ד נג (1) 402.
 16. רע"א 7956/99, שיכון ופיתוח לישראל בע"מ נ' עיריית מעלה אדומים, פ"ד נו (5) 779.
 17. ע"א 6319/05, קנדרה (ישראל) בע"מ נ' מנהל מקרקעי ישראל, (ניתן ביום 12.1.09).
 18. ע"א 380/77, שלמה נ' יעקב, פ"ד ל"ג (2) 103.
 19. ת.א. 581/02, לויין נ' אנגל ג'נרל דיבלפורס בע"מ (ניתן ביום 25.9.06).
 20. ע"א 1966/07 אריאל נ' קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (2010).
- ספרות:

1. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 499 (תשע"א).

4. שערור סכומים בתקופה החוזית:
פסיקה:

1. ע"א 627/84, נודל נ' פינטו, פ"ד מ (4) 477.
2. ע"א 554/83, אתא נ' עזבון זולוטולוב, פ"ד מ"א (1) 281 (פסה"ד של השופט ברק).
3. ע"א 439/85, חברת הרשפינקל נ' גולדשטיין, פ"ד מב (1) 286.
4. ע"א 479/89, המוטרן הקופטי נ' חלמיש, פ"ד מו (3) 837.
5. ע"א 6136/00, שועית בע"מ נ' אשד, פ"ד נו (4) 241.
6. דנ"א 1792/00, מדינת ישראל נ' עטרה שדמון, פ"ד נו (5) 643.

5. הקשר בין חיובי הצדדים:
חקיקה:

1. סעיף 43 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. סעיפים 21, 23 לחוק המכר, תשכ"ח - 1968.

פסיקה:

1. ע"א 195/74, סיני נ' יהלום, פ"ד כ"ח (2) 663.
 2. ע"א 594/75, גרבי נ' הייבלום, פ"ד לו (2) 673.
 3. ע"א 701/79, שוחט נ' לוביאניקר, פ"ד לו (2) 113.
 4. ע"א 3017/92, מרדר נ' כרמלי, תק-על 95 (3) 203.
 5. ע"א 765/82, אלתר נ' אלעני, פ"ד לח (2) 701.
 6. ע"א 6276/95, מגדלי באך נ' חוזה, פ"ד נ (1) 562.
 7. ע"א 2825/97, אבו זייד נ' מקל, פ"ד נג (1) 402.
 8. ע"א 1816/91, דלתא הנדסה בע"מ נ' שיכון עובדים, תקדין עליון כרך 98 (2) 1885.
 9. ע"א 1632/98, ארבוס נ' רובינשטיין, פ"ד נה (3) 913.
 10. ע"א 4018/03, שרביט נ' בן אהרון, (ניתן ביום 20.1.05).
 11. עא 7938/08, היאלי מונסנגו נ' מוריס מכביאן (11.8.11).
6. חוזה על תנאי:

חקיקה:

1. סעיפים 27 - 29, 31 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. סעיף 4 לחוק המתנה, תשכ"ח - 1968.

פסיקה:

1. ע"א 5042/96, כהן נ' מינהל מקרקעי ישראל, תק-על כרך 99 (1) 158.
2. רע"א 4541/91, לוביאניקר נ' שר האוצר, פ"ד מ"ח (3) 397.
3. ע"א 10782/03, אגרסקו בע"מ נ' בית אריזה אביב לפרחים בע"מ, (22.9.04).
4. ע"א 62/77, סוכנות מכוניות לים התיכון נ' קראוס, פ"ד לא (3) 695.
5. ע"א 464/81, ברוך שמיר חברה לבניין ולהשקעות נגד הוק, פ"ד ל"ז (3) 394.
6. ע"א 1581/98, חברת נתיבי איילון בע"מ נ' בשורה, פ"ד נ"ד (4) 209.
7. ע"א 278/78, אמפא בע"מ נ' רום כרמל תעשיות בע"מ, פ"ד לג (1) 29.
8. ע"א 53/80, קיבוץ שניר נ' שרייטר, פ"ד ל"ז (3) 189.
9. ע"א 195/84, עירית נהריה נ' ימין, פ"ד מ (3) 275.
10. ע"א 495/80, ברקוביץ נגד קלימר, פ"ד ל"ו (4) 58.
11. ע"א 342/89, רכסים נ' גרופר, פ"ד מו (2) 724.
12. ע"א 4445/10, אבן חיים נ' צמרות בע"מ (15.9.12).

ספרות:

1. דניאל פרידמן, "הערה למשמעות המושג 'חוזה על תנאי' שבסעיף 27 לחוק החוזים" עיוני משפט ח' (תשמ"ב) 578.

7. חוזה פסול וחופש החוזים:

חקיקה

1. סעיפים 30 - 31 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.
2. חוק יסוד: חופש העיסוק.
3. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

הצעת חוק

1. סע' 109 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

א. חוזה בלתי חוקי:

1. ע"א 630/78, ביטון נ' מזרחי, פ"ד ל"ג (2) 576.
2. ע"א 195/84, עירית נהריה נ' ימין, פ"ד מ (3) 275.
3. ע"א 53/80, קיבוץ שניר נ' שרייטר, פ"ד ל"ז (3) 189.
4. בג"צ 6231/92, זגורי נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מ"ט (4) 749.
5. ת"א 3898/00, בדראן נ' המועצה המקומית זמר, (28.11.04).
6. ע"א 4305/10, אילן נ' לוי (ניתן ביום 9.5.12).

ב. חוזה בלתי מוסרי:

1. ע"א 5258/98, פלונית נ' פלוני, (טרם פורסם).
- ג. חוזה הסותר את תקנת הציבור:
1. ע"א 661/88, חיימוב נ' חמיד, פ"ד מ"ד (1) 75.
2. ע"א 1569/93, מאיה נ' פנפורד בע"מ, פ"ד מ"ח (5) 705.
3. ע"א 295/91, חברה קדישא נ' קסטנבאום, פ"ד מ"ו (2) 464.
4. בג"צ 104/78, נבו נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מ"ד (4) 749.
5. בג"צ 721/94, אל על נ' דנילוביץ, פ"ד מ"ח (5) 749.
6. דנג"צ 4191/97, רקנט נ' בית הדין הארצי לעבודה, נד (5) 330.
7. בג"צ 1683/93, יבין פלסט בע"מ נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מז (4) 702.
8. ע"א 2600/90, עלית נ' סרנגה, פ"ד מט (5) עמ' 796.
9. בש"א 27/99, פרומר וצ'ק פוינט נ' רדגארד בע"מ, פד"ע ל"ד (7) 294.
10. ע"א 6601/96, Inc System AES, נ' סער, פ"ד נד (3) 850.
11. ע"א 10638/02, שטרן נ' יקבי רמת הגולן בע"מ, תק-על 2003 (1) 2058.
- ד. סמכויות ביהמ"ש מכח סע' 31:

1. ע"א 139/87, סולימני נ' כץ, פ"ד מג (4) 705.
2. ע"א 6181/93, עו"ד סולומנוב נ' שרבני, פ"ד נ"ב (2) 289.
3. ע"א 395/87, שלוש נ' בל"ל, פ"ד מ"ו (5) 529.
4. ע"א 698/89, שילה נ' בארי, פ"ד מ"ז (4) 796.
5. ע"א 359/79, אלחנני נ' רפאל, פ"ד ל"ה (1) 701.
6. ע"א 5258/98, פלונית נ' פלוגי, פ"ד נח (6) 209.
7. ע"א (חי') 4083/07, מד"א נ' מ"מ כפר קרע, (ניתן ביום 25.3.08).
8. ע"א 4305/10, אילן נ' לוי (ניתן ביום 9.5.12).
9. ע"א 6667/10 גלית הלוי בר טנדלר נ' קוזניצקי ((12.9.12).

ספרות:

1. חגי ויניצקי, מרשם לסודות מסחריים, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר אילן (תשס"ו) 95 – 103.
2. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 496 (תשע"א).
3. גבריאלה שלו "סוס הפרא לאן או מה ארע לתקנת הציבור?" קרית המשפט ב (תשס"ב) 21.
4. דניאל פרידמן "תוצאות אי חוקיות בדן הישראלי לאור הוראות סעיפים 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי)" (שני חלקים) עיוני משפט ה (תשל"ז) 618, עיוני משפט ו (תשל"ח) 172.
5. דניאל פרידמן "אי חוקיות וחוזת למראית עין" הפרקליט לג (תשמ"א) 152.
6. אהרן ברק "זכויות אדם מוגנות במשפט הפרטי" ספר קלינגהופר (תשנ"ג) 163.
7. נילי כהן "ה'שוויון' מול חופש החוזים" המשפט א (תשנ"ג) 131.

ו. תרופות בשל הפרת חוזה:

1. מבוא לתרופות:

חקיקה:

1. סעיפים 1 - 2 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970

הצעת חוק

1. סע' 445 - 446 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 156/82, ליפקין נ' דור הזהב, פ"ד לט (3) 85.
2. ע"א 2454/98, לינדאור נ' רינגל, פ"ד נו (1) 225.
3. ע"א 2038/03, שפירו נ' Co Feim (2005).
4. ע"א 1846/92, לוי נ' מבט פ"ד מז (4) 49.
5. רע"א 7452/96 מדינת ישראל נ' חברה קבלנית האחים אהרון בע"מ פ"ד נא (5) 874.
6. ע"א 8946/04, Bros Warner Distribution Television International יוכמן, (1.8.10).

ספרות:

1. Fuller & Perdue "The Reliance Interest in Contract Damages" 46 Yale L.J. (1936) 53, 53-66.
2. D. Friedmann "The Efficient Breach Fallacy" 18 J. Leg. Stud. (1989) 1.
3. ר' קרייטנר, "הערעור נתקבל בחלקו: תרופות אמצע בשל הפרת חוזה" עיוני משפט ל' (תשס"ז) 265.
4. יהודה אדר ומשה גלברד, "השבה, פיצויים, צירוף תרופות וחופש חוזים: עיון בדיני תרופות לאור ע"א 4630/04 קניונים נכסים ובנין בע"מ נ' בני יעקב נדל"ן בע"מ", משפטים מ' 827 (תשע"א).
2. אכיפה:

חקיקה:

- סעיפים 1 - 5 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970

הצעת חוק

1. סעי' 447 - 450 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 638/70, איחוד בתי הספר טכניקום נ' אדלר, פ"ד כה (2) 679.
2. בג"ץ 74/89 המועצה המקומית נתיבות נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מד (2) 723.
3. ע"א 3437/93 אגד נ' אדלר פ"ד נד (1) 817.
4. ע"א 289/78, אשד נ' לובר, פ"ד לג (1) 13.
5. ע"א 2686/99, איזנמן נ' קדמת עדן, פ"ד נה (5) 365.
6. ע"א 4796/95 איברהים חסין אלעוברה נ' איברהים עלי אלעוברה, פ"ד נא (2) 669.
7. בג"צ 254/73, צרי נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד כח (1) 372.
8. דב"ע נו/ 3-209, מפעלי תחנות בע"מ - ישראל יניב ואח', (טרם פורסם).
9. ע"ע 375/99, החברה הכלכלית פיתוח כפר מנדא בע"מ נ' ג'אבר, תק-ארצי 2000 (2), 297.
10. ע"א 381/75, ברקוביץ נ' גבריאלי, פ"ד ל (1) 442.
12. ע"א 846/75, עוניסון נ' דויטש, פ"ד ל (2) 398.
13. ע"א 611/80, צדקה נ' בן ארצי הכהן, פ"ד לז (4) 313.
14. ע"א 3380/97, תמגר נ' גושן, פ"ד נב (4) 673.
15. ע"א 108/84 סתם חייא נ' מרקוביץ - חב' לבנין, פ"ד מב (1) 757.
16. ע"א 48/81, פומרנץ נ' ק.ד.ש. בע"מ, פ"ד לח (2) 813.
17. ד"נ 21/80, ורטהימר נ' הררי, פ"ד לה (3) 253.
18. ע"א 3833/93, לוינ' נ' לוי, פ"ד מח (2) 862.
19. ע"א 5131/10, אזימוב נ' בנימיני ((7.3.13.
20. ע"א 1084/99, עיני נ' קאסוטו, פ"ד נו (3) 913.
21. רע"א 4884/14 ארנון פז נ' לשכת עורכי הדין (10.8.14).

ספרות:

1. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 493 - 494 (תשע"א).

שיערוך באכיפה:

פסיקה:

1. ע"א 158/77, רבינאי נ' מן שקד, פ"ד ל"ג (2) 281.
2. ע"א 260/80, 265, נוביץ נ' ליבוביץ, פ"ד לו (1) 537.
3. ד"נ 21/80, ורטהימר נ' הררי, פ"ד לה (3) 253.

3. ביטול והשבה:

חקיקה:

1. סעיפים 6 - 9 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970.

הצעת חוק

1. סעי' 443, 451 - 453, 493 - 494 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ד"נ 44/75, ביטון נ' פרץ, פ"ד ל"ו (3) 581.
2. ע"א 206/76, הרשקו נ' רכטר, פ"ד ל"א (2) 95.
3. ע"א 409/78, גולן נ' פרקש, פ"ד לד (1) 813.
4. ע"א 672/79, לוי נ' איצקוביץ, פ"ד לה (2) 637.
5. ע"א 71/75, מרגליות נ' אברבנל, פ"ד כט (2) 652.
6. ע"א 313/77, קוטליצקי נ' גיא, פ"ד לג (2) 707.
7. ע"א 158/80, שלום נ' מוטה, פ"ד לו (4) 793.
8. ע"א 3940/94, רונן חברה לבנין ופיתוח נ' ס.ע.ל.ר חברה לבנין, פ"ד נב (1) 210.
9. ע"א 2825/97, אבו זייד נ' מקל, פ"ד נג (1) 402.

10. ע"א 9371/00, אלבשארה לעידוד תיירות בע"מ נ' טרה סנקטה, פ"ד נו (4) 798.
11. רע"א 7956/99, שיכון ופיתוח לישראל נ' עיריית מעלה אדומים, פ"ד נו (5) 779.
12. ע"א 8741/01 Products Balanced Micro, נ' תעשיות חלאבין, פ"ד נו (2) 171.
13. ע"א 741/79 כלנית השרון השקעות ובנין נ' הורביץ, פ"ד לה (3) 533.
14. ע"א 430/79, בנישתי נ' ששון, פ"ד לה (2) 400.
15. ע"א 2702/92, גינזברג נ' בן יוסף, פ"ד מז (1) 540.
16. ע"א 1665/05 גולוב נ' א.ר.י. מזרחי ובניו בניה והשקעות, (13.6.10).
17. דנ"א 10901/08, ביזמן נ' משכן בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ, (17.7.11).

ספרות:

1. מ' דויטש, ביטול חוזה בעקבות הפרתו, (תשנ"ג).
2. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 494 (תשע"א).

4. פיצויים בגין הפרת חוזה:

חקיקה:

1. סעיפים 10 - 16 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה) תשל"א - 1970.
- הצעת חוק
1. סע' 454 - 456, 458 - 459, 487 - 492 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 355/80, אניסימוב נ' מלון טירת בת שבע, פ"ד ל"ה (2) 800.
2. ע"א 8729/96, כאכון מלונות ונופש בע"מ נ' עמידר, פ"ד נה (1) 673.
3. ע"א 660/86, תושיה נ' גוטמן, פ"ד מד (1) 52.
4. ע"א 3666/90, עיריית נתניה נ' מלון צוקים, פ"ד מו (4) 45.
5. ע"א 278/78, אמפא בע"מ נ' רום כרמל תעשיות בע"מ, פ"ד לג (1) 29.
6. ע"א 2333/90, גורדי בע"מ נ' חרות בע"מ, פ"ד מ"ז (2) 20.
7. רע"א 2371/01, אינשטיין נ' אוסי, פ"ד נו (5) 787.
8. ע"א 18/89, חשל חברה למסחר נ' פרידמן, פ"ד מו (5) 257.
9. ע"א 439/85, הרשפינקל נ' גולדשטיין, פ"ד מ"ב (1) 286.
10. ע"א 4481/90, אהרון נ' בן גיאת בע"מ, פ"ד מ"ז (3) 427.
11. ע"א 146/88, אזורים נ' כהן, פ"ד מ"ד (3) 374.
12. ע"א 126/84, יצחקי נ' שור, פ"ד ל"ח (3) 620.
13. ע"א 1/84, נתן נ' סטרוד, פ"ד מ"ב (1) 661.
14. ע"א 2912/90 Eximin, נ' טקסטיל, פ"ד מז (4) 64.
15. ע"א 1229/97, אי.אמ.איי נ' ע.ר.מ. רעננה, פ"ד נג (4) 657.
16. ע"א 4162/02 רנדור בע"מ נ' דרור מהנדסים, פ"ד נח (4) 193 (2004).

ספרות:

1. א' זמיר, "תרופות בשל הפרת חוזה - פיצויי ציפייה, פיצויי הסתמכות, השבת התעשרות ושחזור השקילות החוזית-בעקבות ע"א 1632/98 ארבוס נ' רובינשטיין" משפטים לד (תשס"ד) 91.
2. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 495 (תשע"א).

5. התעשרות מהפרת החוזה:

פסיקה:

1. ד"נ 20/82, אדרס בע"מ נ' הרלו אנד ג'ונס, פ"ד מב (1) 221.
2. ע"א 588/87, כהן נ' שמש, פ"ד מ"ה (5) 297.
3. ע"א 2702/92, גינזברג נ' בן יוסף, פ"ד מז (1) 540.

4. דנ"א 10901/08, ביזמן נ' משכן, (ניתן ביום 17.7.11).
5. ע"א 8728/07 אגריפרם אינטרנשיונל בע"מ נ' מאירסון, (2010).

ספרות:

1. ח' דגן "הזכות לפירות ההפרה: אנטומיה של חקיקה שיפוטית" עיוני משפט כ (תשנ"ז) 601.

6. פיצויים עונשיים בדיני חוזים:

חקיקה:

1. סעיף 4 לחוק הזכות לעבודה ישיבה, תשס"ז - 2007.
2. סעיף 28א לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981.
3. סעיפים 17, 20 לחוק הגנת השכר, תשי"ח - 1958.
4. סעיף 10 (א) (1) לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח - 1988.
5. סעיף 13 לחוק עוולות מסחריות, תשנ"ט - 1999.
6. סעיף 183 לחוק הפטנטים, תשכ"ז - 1967.
7. סעיף 56 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח - 2007.
8. סעיף 6 (ב) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח - 1998.

הצעת חוק:

1. סעיף 461 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ד"נ 20/82, אדרס חומרי בנין בע"מ נ' הרלו את ג'ונס, פ"ד מב (1) 221.
2. ע"א 3666/90, עירית נתניה נ' מלון צוקים, פ"ד מו (4) 45.
3. ע"א 3654/97, קרטין נ' עתרת ניירות ערך (2000), פ"ד נג (3) 385.
4. ע"א 140/00, 550/01, עזבון המנוח אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בע"מ (ט.פ.) (פסקאות 73 - 80 בלבד).

ספרות:

1. י' אדר התשלום העונשי כסנקציה בדיני החוזים (חיבור לקבלת תואר דוקטור, הוגש לסנט האוניברסיטה העברית, תשס"ד).
2. מ' דויטש, פרשנות הקודכס האזרחי כרך א' (תשס"ה) 359 - 363.
3. חגי ויניצקי ומיכל טמיר "מודלים לתחולת צדק חלוקתי קונקרטי במשפט הפרטי" המשפט יד 469, 499 - 500 (תשע"א).
4. W.S. Dodge "The Case for Punitive Damages in Contracts" 48 Duke L.J. (1999) 629.

7. סיכול חוזה:

חקיקה:

1. סעיף 18 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970.
2. סעיפים 10, 15 לחוק השכירות והשאלה, תשל"א - 1971.
3. סעיף 16, 20 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981.
4. סעיף 52 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973.

הצעת חוק:

1. סעיפים 130 - 136 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ע"א 736/82, כפר חסידים נ' אברהם, פ"ד לט (2) 490.
2. ע"א 421/74, שגן נ' מדר, פ"ד כט (1) 445.
3. ע"א 715/78, כץ נ' נצחוני מזרחי בע"מ, פ"ד לג (3) 639.
4. ת"א (ת"א) 2975/82, לרר נ' עיריית חולון, פ"מ תשמ"ד (1) 459.
5. ע"א 101/74, חירם לנדאו נ' פיתוח מקורות מים, פ"ד ל (3) 661.

6. ע"א 748/80, גולדשטיין נ' גוב-ארי, פ"ד לח (1) 309.
 7. ע"א 348/79, גולדמן נ' מיכאלי, פ"ד לה (4) 31.
 8. ע"א 879/92, מקור הנפקות וזכויות בע"מ נ' רוסמן, פ"ד נ (1) 774.
 9. ע"א 1/84 נתן נ' סטרוד, פ"ד מב (1) 661.
 10. דב"ע נב/ 3-61 מ.ד.ט. נ' שושי, פד"ע כ"ה 255.
 11. ע"א 719/89, מחצבות חיפה נ' חן-רון, פ"ד מו (3) 305.
 12. ע"א 6766,6450/93 ענבר נ' דנגור (לא פורסם).
 13. ע"א 345/89, נאות דברת נ' ניהול והשקעות בע"מ, פ"ד מו (3) 350.
 14. ת"א (חי') 613/94, נווה הרודיון נ' פ.ד.ד. חברת מגורים בע"מ, (ניתן ביום 21.8.00).
 15. ע"א 6328/97, רגב נ' משרד הביטחון, פ"ד נד (5) 506.
 16. ת"א (י-ם) 3531/01, בן אבו חברה לבנין נ' מ"י, תק-מח 2002 (2) 20053.
 17. ת"א (י-ם) 4205/02, ב. יאיר חברה קבלנית נ' משרד הבינוי והשיכון, (ניתן ביום 31.7.08).
 18. ת"א (חי') 14721/05, הרשקוביץ נ' איסתא, (התקבל ביום 20.11.07).
 19. ת"א 1072/07, מורן נ' פוקס, (ניתן ביום 7.3.10).
 20. ע"א 3531/10, מורן נ' פוקס, (ניתן ביום 23.5.11).
 21. ת"א (י-ם) 869/93, כהן נ' כהן, (טרם פורסם נמצא באתר נבו).
 22. ת"א (ת"א) 11714/07, רוט נ' אשדר בע"מ, (ניתן ביום 1.7.09).
 23. ע"א 865/76 לופז נ' שושני, פ"ד לא (3) 748.
 24. ע"א 5628/99, מרקין נ' משה, פ"ד נו (1) 14.
 25. ע"א 13/75, בלומנפלד נ' חברת הדר פלסט בע"מ, פ"ד כט (2) 452.
- ספרות:

1. ב' מדינה, חוזים, (חלק ג' תשס"ד, ד' פרידמן, נ' כהן עורכים) 411 - 472.
2. ג' שלו, דיני חוזים - החלק הכללי: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (מהד' שלישית, תשס"ה) 617 - 649.
3. א' פורת "חלוקת אחריות במקרים של סיכול חוזה" עיוני משפט טז (תשנ"א) 65.
4. מ' דויטש "סיכול חוזה מחמת פעולות איבה" משפט וצבא (תשנ"ב) 11.
5. איל זמיר ותמי כץ-קריכלי "השפעת הפקעה מאוחרת על מכר מקרקעין: סיכול, פירוש או העברת הסיכון?" משפטים לה (תשס"ה) 331.

8. אשם תורם בדיני חוזים:

הצעת חוק:

1. סעיף 460 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.

פסיקה:

1. ת"א (י-ם) 353/79, ברקי נ' עליאן, פ"מ תשמ"ד (ג) 505.
2. ע"א A.S. Eximin, 3912/90, נ' טקסטיל והנעלה איטל סטייל פראררי בע"מ, פ"ד מז (4) 64.
3. ע"א 3940/94, שמואל רון חברה לבנין ופיתוח בע"מ נ' ס.ע.ל.ר חברה לבנין בע"מ, פ"ד נב (1) 210.
4. ת.א. 581/02, לוין נ' אנגל ג'נרל דיבלופרס בע"מ (ניתן ביום 25.9.06).
5. ע"א 1062/03, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ נ' בכר (ניתן ביום 1.2.07).
6. ע"א 8068/11, עיני נ' שיפרים (ניתן ביום 11.2.14).

ספרות:

1. א' פורת, הגנת אשם תורם בדיני חוזים, (תשנ"ז).
2. מ' דויטש, פרשנות הקודם האזרחי כך א' (תשס"ה), 327 - 329.

הפרה צפויה:

חקיקה:

-
1. סעיף 17 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970.
הצעת חוק:
1. סעיף 495 להצעת חוק דיני ממונות, תשע"א - 2011.
פסיקה:
1. ע"א 195/85, בנק איגוד לישראל בע"מ נ' סוראקי, פ"ד מב (4) 811.
2. ע"א 1/84, נתן נ סטרוד, פ"ד מ"ב (1) 661.
3. ע"א 3017/92, מרדר נ' כרמלי, תק-על 95 (3) 203.
4. *White v. McGregor* [1961] 3 ALL E.R. 1178, (1962) A.C. 413
ספרות:
1. מ' גלברד, הפרה צפויה בחוזים, (תשס"ו).

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 20 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

מרכיבי ציון:

- א. בחינה סופית בחומר פתוח: 80%.
- ב. ארבע עבודות. כל עבודה 5%.
- ג. עד 5 נק' ציון מיטיב על השתתפות פעילה בהרצאה ובתרגול. בכל מקרה לא ניתן לקבל ציון יותר מ- 100.